

A RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

- ÁMRK: Állami Műemlékhelyreállítási és Restaurálási Központ
BME: Budapesti Műszaki Egyetem, ma: Budapesti Műszaki- és Gazdaságtudományi Egyetem
BMF: Budapesti Műemlékfelügyelőség
BUVÁTI: Budapesti Városépítési Tervező Vállalat
ELTE: Eötvös Loránd Tudományegyetem
FIMŰV: Fővárosi Ingatlankezelő Műszaki Vállalat
Forster Központ: Forster Gyula Nemzeti Örökséggazdálkodási és Szolgáltatási Központ;
Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ
KÖH: Kulturális Örökségvédelmi Hivatal
KÖZTI: Középülettervező Vállalat
MÉM MDK: Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ
MIB: Magyarországi Műemlékek Ideiglenes Bizottsága
MNM: Magyar Nemzeti Múzeum
MOB: Műemlékek Országos Bizottsága
MTA MKCs / MTA MTI: Művészettörténeti Kutató Csoport / Művészettörténeti Intézet
NKA: Nemzeti Kulturális Alap
OMF: Országos Műemléki Felügyelőség
OMvH: Országos Műemlékvédelmi Hivatal
PPKE: Pázmány Péter Katolikus Egyetem
VÁTI: Városépítési Tudományos és Tervező Intézet

Az interjúkban gyakrabban előforduló személyek:

Barcza Géza (1924–2017), jogász. 1976-tól majdnem egy évtizeden át az OMF Műemlékfelügyeleti Osztályának vezetője. A *Műemlékvédelemben* és a *Magyar Műemlékvédelemben* nemcsak az aktuális jogszabályi háttérrel, hanem a műemlékvédelem, azon belül a műemléki védelem történetéről is több cikket publikált. A Műemléki Albizottságokon keresztül közvetlen kapcsolatot tartott fenn a műemlék-tulajdonosok széles rétegeivel.

Bardoly István (1955–), könyvtáros, szakbibliográfus. 1975-től 1983-ig az OMF, 1983-tól 1995-ig az MTA Művészettörténeti Kutatóintézetének könyvtárosa. 1995-től nyugdíjazásáig az OMvH, a KÖH és jogutódjai munkatársa, 2011-ig a hivatal Gyűjteményi Osztályának vezetője. Számos kötet és a *Műemlékvédelem* folyóirat (2010–2016) szerkesztése mellett a nevéhez fűződik a műemléki tudományos irattár külön gyűjteményi egységként történő kezelése, anyagának mutatózása-feldolgozása, valamint a magyar műemlékvédelem 1976–2015 közötti bibliográfiájának elkészítése.

Dávid Ferenc (1940–2019), művészettörténész. 1963 és 1986 között az OMF, 1986-tól haláláig az MTA Művészettörténeti Kutatóintézetének tudományos munkatársa. A falkutatás iskolateremtője, kutató-generációk tanítómestere. Munkásságán belül kiemelt jelentőséggel bírt a soproni városrehabilitáció tudományos háttérének biztosítása, valamint olyan épületek kutatása, mint a fertődi Esterházy-kastély vagy a soproni ó-zsinagóga.

Dercsényi Dezső (1910–1987), művészettörténész, a háború utáni magyar műemlékvédelem egyik legfontosabb alakja. 1936-tól a MOB, majd jogutódai munkatársa. 1957-ben az ő beadványa nyomán alapították meg az OMF-et, amelynek 1975-ös nyugdíjazásáig a tudományos igazgatóhelyettese volt. Az ICOMOS alapító tagja, élete végéig a Magyar Nemzeti Bizottságának elnöke.

Détszy Mihály (1922–2008), építészmérnök, klasszika-filológus. Az OMF munkatársaként Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves és Jász-Nagykun-Szolnok megye műemlék-felügyelője. A tervei szerint valósult meg az egri és a sárospataki vár helyreállítása. Levéltári forrásközlései több ponton korrigálták, pontosították a hazai művészettörténeti és építészettörténeti szakirodalmat.

Entz Géza (1913–1993), művészettörténész. Az intézmény alapításától 1977-es nyugdíjba vonulásáig az OMF Tudományos Osztályának vezetője, a korszerű műemléki kutatás módszereinek kidolgozója. A Képzőművészeti Főiskolán újjászervezte a restaurátor képzést. Művészettörténeti kutatásai elsősorban Erdély, illetve a Dunántúl középkori építészetére irányultak.

Erdei Ferenc (1933–1986), építészmérnök. 1957-től haláláig az OMF munkatársa, 1968-tól a Tervezési Osztály egyik műteremvezetője, 1984-től az Építészeti Osztály vezetője. Számos kiemelkedő munkája mellett az ő nevéhez fűződik a budavári Táncsics Mihály utca 1. szám alatti barokk palotának az OMF székházaként történő helyreállítása.

Ferenczy Károly (1925–2007), Ybl-díjas építészmérnök. 1955-ig a BME Építészet-történeti Tanszékének tanársegédje, adjunktusa, majd az Építészkar tanulmányi osztályának vezetője. 1956-tól az OMF Tervezési Osztályának munkatársa. A diósgyőri vár mellett helyreállította a sárospataki római katolikus templomot, a pécsi barbakánt vagy a siklósi vár védműrendszerét.

Géczy Csaba (1941-2019), történész, műemlékvédelmi szakmérnök.k. Az OMF Szakrestaurálási Csoportjának, később Szakrestaurálási Osztályának vezetője, 1992–2000 között az ÁMRK első igazgatója, egyidejűleg az OMvH általános elnökhelyettese (1997–1998).

Gerő László (1909–1995), építészmérnök, egyetemi tanár. A második világháború előtt Budapest főváros szolgálatában állt. 1957-től az OMF Tervezési Osztályának vezetője, a *Műemlékvédelem* folyóirat első szerkesztője. Fontos helyreállításai mellett jelentős eredményeket ért el a középkori várak és a történeti városmagok kutatása során.

Hajnóczy Gyula (1920–1996), Kossuth-díjas építészmérnök, építészettörténész, régész, egyetemi tanár. Az 1950-es évektől részt vett számos dunántúli kastély, székesfehérvári és váci épület felmérésben, illetve helyreállításában. Közreműködött Aquincum rekonstrukciójában. 1951-től majdnem négy évtizeden át tanított a műegyetemen. 1973–1986: az építészettörténeti osztály vezetője, 1975–1986: intézeti igazgatóhelyettes, 1978–1981: oktatási dékánhelyettes. 1995-től az MTA levelező tagja.

Haris Andrea (1960–), művészettörténész. 1984–2012: az OMF és jogutódjainak tudományos munkatársa, osztályvezetője, illetve főosztályvezetője. Éveken át oktatta a műemlékvédelem elméletét és gyakorlatát az ELTE, a PPKE, valamint a Károli Gáspár Református Egyetem Művészettörténet Tanszékén. A *Barokk freskófestészet Magyarországon* tudományos kutatócsoport tagja. 2019-től a Régi Épületek Kutatóinak Egyesülete elnöke.

Havassy Pál (1924–1985), Ybl-díjas építészmérnök. 1950–1964: a KÖZTI tervező mérnöke és létesítményi főmérnöke, ezt követően 1984-ig az OMF főmérnöke, majd általános, illetve műszaki igazgatóhelyettese volt.

Horler Miklós (1923–2010), Ybl-díjas építészmérnök, az 1964-es Velencei Karta egyik megszervezője. 1960-tól az OMF munkatársa, 1961-től 1977-ig a Tervezési

Osztály vezetője. 1989-től az intézmény tudományos igazgatója, 1992-től 1994-es nyugdíjba vonulásáig az OMvH elnökhelyettese. Egyik fő műve a simontornyai vár helyreállítása.

Ivicsics Péter (1954–), építészmérnök, műemlékvédelmi szakmérnök. 1982-től az OMF és jogutódjainak munkatársa, Vas megye műemlék-felügyelője. 1983 óta Kőszeg műemlékeinek tudományos kutatója, a készülő nagytopográfia egyik szerzője.

Komjáthy Attila (1944–2019), Ybl-díjas építészmérnök. Két évtizeden át az OMF munkatársa, Tervezési Osztályának egyik műteremvezetője, majd vezetője, később az intézmény igazgatóhelyettese. 1987-től az általa alapított Mérték Stúdió vezetője. Egyebek mellett számos falusi templom és népi műemlék helyreállítója.

Koppány Tibor (1928–2016), építészmérnök, 1956-tól két éven át a Győri Tervező Iroda Műemléki Csoportjának tervezője. 1959-től nyugdíjba vonulásáig az OMF munkatársa: 1961-től a Tervezési Osztály építésze (műteremvezetője és osztályvezető-helyettese), az 1980-as években a Tudományos Osztály kutatója. A hazai vár- és kastélyépítészet kiemelkedő szakértője. Fontos munkája volt a sümegi vár helyreállítása.

Levárdy Ferenc (1916–1993), művészettörténész. Az egyetemen Gerevich Tibor hallgatója volt. 1934-ben Pannonhalmán belépett a bencés rendbe, 1940-ben pap-pá szentelték. 1950-ben kilépett a rendből. 1966 és 1977 között az OMF területi előadója volt.

Marosi Ernő (1940–2021), művészettörténész, egyetemi tanár, 2001-től az MTA rendes tagja. 1991 és 2000 között az MTA Művészettörténeti Intézetének igazgatója, 2002 és 2008 között az MTA társadalomtudományi alelnöke.

Mendele Ferenc (1934–1994), Ybl-díjas építészmérnök, egyetemi tanár. 1960-tól az OMF Tudományos Osztályán a népi műemlékek kutatója, később a Tervezési Osztály munkatársa. 1980-tól az OMF igazgatója, 1989-től műszaki igazgatója, 1992-től a Magyar Építészeti Múzeum igazgatója. A siklói Malkocs bej dzsámi általa tervezett helyreállítását Europa Nostra díjjal tüntették ki.

Merényi Ferenc (1923–2006), építészmérnök, egyetemi tanár. 1958 és 1965, valamint 1977 és 1983 között a Római Magyar Akadémia igazgatója, 1966–1974 között az OMF igazgatója. Fő műve: Merényi Ferenc: *A magyar építészet 1867–1967*. Budapest, 1969.

Mezős Tamás (1951–), építőmérnök, műemlékvédelmi szakmérnök, egyetemi tanár. 1990-től a műegyetem oktatója. 2007 és 2010 között a KÖH elnöke.

Nagypál Judit (1924–1980), építészmérnök. Az OMF munkatársaként másfél évtizeden át irányította Sopron belvárosának rehabilitációját. A nevéhez fűződik a Rejtpál-ház, a Caesar-ház, az Esterházy-palota, a Lábasház és a városfal egy részének helyreállítása, illetve a karcsai református templom és a pácini kastély felújítása.

Nándori Klára (1938–), Ybl-díjas építészmérnök. 1963–1992: az OMF Tervezési Osztálya, 1992–1996: az ÁMRK Építészeti Osztályának munkatársa. 1987–1995: Dunaföldvár főépítésze, 1998–2006: a BME Építészettörténeti és Műemléki Tanszékének meghívott előadója. Számos műemlék-helyreállítása közül megemlíthető a magyaregregyi Márévár, a soproni Eggenberg-ház, a dömösi altemplom vagy a nádasdladányi Nádasdy-kastély helyreállítása.

Örsi Károly (1937–2015), kertészmérnök, táj- és kertépítész. 1964-től az OMF Tervezési Osztályán úttörő munkát végzett a műemléki kertvédelem területén. Részt vett 1971-ben az ICOMOS-IFLA *Magyar történeti kertek* szekciójának létrehozásában, amelynek elnöke is volt. Vendégelőadóként oktatott a Kertészeti Egyetemen és a BME műemlékvédelmi szakmérnöki képzésen.

Rados Jenő (1895–1992), Ybl-díjas építészmérnök, építészettörténész. 1945-től 1957-ig a BME Középkor Tanszékének vezetője, 1957-től a VÁTI műemléki osztály-vezetője.

Rákos Péter (1954–), kőfaragó, kőszobrász-restaurátor, kőszobrász. Az OMF, majd az ÁMRK munkatársa. Részt vett mások mellett a jáki templom, a debreceni református nagytemplom és a siklósi vár helyreállításában. Több kiállítást rendezett saját fotóiból és rajzaiból.

Román András (1929–2005), építész, építészettörténész, egyetemi tanár. 1961–1962, 1970–1995: az OMF, OMvH munkatársa, osztályvezetője. 1990–1996 között az ICOMOS alelnöke, 1999-től örökös tiszteletbeli tagja. 1995–2001: a *Műemlékvédelem* folyóirat főszerkesztője.

Schőnerné Pusztai Ilona (1935–), Ybl-díjas építészmérnök. 1959–1991 között az OMF munkatársa. Előbb a Kivitelezési Osztályon, majd 1962-től a Tervezési Osztályon dolgozott; 1983-ig a Sedlmayr János vezette műteremben. Ekkor műteremvezető lett, 1986-tól nyugdíjba vonulásáig pedig a Tervezési Osztályt vezette. Számos templom, vár, lakóház helyreállítását tervezte. Kiemelten sokat dolgozott a Dél-Dunántúlon.

Sedlmayr János (1932–2004), Ybl-díjas építészmérnök. 1957-től az OMF, majd az ÁMRK munkatársa, hosszú ideig a Tervezési Osztály egyik műtermének vezetője. Olyan emblematikus beavatkozások fűződnek a nevéhez, mint a visegrádi Salamon-torony helyreállítása.

Tóth Sándor (1940–2007), művészettörténész, régész. 1975-ig az OMF tudományos munkatársa volt. Ezt követően az ELTE Művészettörténet Tanszékén tanított, illetve 1982-ben egy rövid időszakot az MTA Művészettörténeti Kutatócsoportjánál töltött. Elsősorban a hazai romanika kutatója volt. Nevéhez fűződik többek közt a veszprémi székesegyház, a veszprémfajsi templomrom és a hidegségi római katolikus templom műemléki kutatása.

Vándor András (1941–), statikusmérnök. 1967-től az OMF Tervezési Osztályának, majd az ÁMRK Építészeti Osztályának munkatársa. Évtizedeken át a hivatal egyetlen statikusaként tevékenykedett, így szinte valamennyi helyreállításban szerepet vállalt. Elsőként tárgyalta (doktori disszertáció keretében) önálló témaként az épületek fedélszékeit.

Várnai Dezső (1910–1975), építészmérnök, építészettörténész. Diplomáját 1933-ban szerezte meg a műegyetemen, ezt követően pedig a MOB-ban helyezkedett el. Möller István tanítványaként kezdte pályafutását, az esztergomi királyi palota feltárása és helyreállítása során pedig Lux Kálmán mellett tevékenykedett. Itt szerzett tapasztalatait a háború után elsősorban a budai Várnegyed, illetve a Budavári Palota helyreállításánál kamatoztatta.

H. Vladár Ágnes (1938–), építészmérnök. A Fővárosi 5. számú Építőipari Vállalatnál, majd a BUVÁTI-nál töltött éveket követően 1964-től 1995-ös nyugdíjazásáig az OMF, illetve jogutódja, az ÁMRK Tervezési Osztályán dolgozott. Az ókori római emlékek, a középkori falusi templomok helyreállítása mellett a nevéhez fűződik számos fontos munka, például a pécsi ókeresztény temetőkapolna fölé emelt védőépület vagy a soproni városfal-rehabilitáció.